

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 40

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: **Βουλή των Ελλήνων**
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Κυριάκο Βελόπουλο
2..Βουλευτή κα Αναστασία – Αικατερίνη
Αλεξοπούλου

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 900/25.9.2019 Ερώτηση με θέμα:
«Τα ξωκλήσια του τόπου μας καταρρέουν»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 900/25.9.2019 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Κυριάκου Βελόπουλου και Αναστασίας - Αικατερίνης Αλεξοπούλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με τον Οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, αρμόδιοι φορείς για τη συντήρηση των εκκλησιαστικών μνημείων (Βυζαντινή – Ενετική περίοδος) είναι οι εξής:

1. Οι κατά τόπους Εφορείες Αρχαιοτήτων (για την Π.Ε. Λασιθίου η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου).
2. Η Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων.
3. Η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων.
4. Η Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων.

Οι ανωτέρω Υπηρεσίες, και ιδίως οι Εφορείες Αρχαιοτήτων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους διενεργούν συχνά αυτοψίες σε όλη την έκταση της χωρικής περιοχής αρμοδιότητάς τους, προκειμένου να διαπιστώσουν τυχόν προβλήματα στα υφιστάμενα εκκλησιαστικά μνημεία. Οι αυτοψίες διενεργούνται με σειρά προτεραιότητας και ανάλογα με την σοβαρότητα της κατάστασης διατήρησης του εκάστοτε ναού, λαμβανομένου υπόψη του εξαιρετικά μεγάλου αριθμού τους.

Εφόσον από τις αυτοψίες των Εφορειών διαπιστωθεί η αναγκαιότητα συντήρησης ή αναστήλωσης των εκκλησιαστικών μνημείων, η εκάστοτε Εφορεία μεριμνεί για την αντιμετώπισή τους, οργανώνοντας την υλοποίηση των απαραίτητων έργων, σε συνεργασία

με τις υπόλοιπες Υπηρεσίες, και κατά σειρά προτεραιότητας.

Κατόπιν εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών από τις Εφορείες, οι τελευταίες προγραμματίζουν τις δράσεις τους στον τομέα της συντήρησης και αποκατάστασης μνημείων και συντάσσουν επιχειρησιακό σχέδιο, στο οποίο καταγράφονται οι ανάγκες των μνημείων και οι απαιτούμενες ενέργειες.

Κατόπιν της υποβολής του επιχειρησιακού σχεδίου εξασφαλίζεται χρηματοδότηση από πιστώσεις που προέρχονται, κυρίως, από εθνικούς πόρους, όπως το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και ο Τακτικός Προϋπολογισμός του ΥΠΠΟΑ.

Ενόψει των ανωτέρω παρατίθενται ενδεικτικώς ορισμένες από τις δράσεις των Εφορειών Αρχαιοτήτων σχετικά με τη συντήρηση και ανάδειξη των ναών της Κρήτης. Ειδικότερα, στους ναούς που ανήκουν στην κατά τόπο αρμοδιότητα της ΕΦΑ Ρεθύμνου πραγματοποιήθηκαν την τελευταία διετία οι κάτωθι ενέργειες:

- Αυτοψίες για τη κατάσταση διατήρησης του Ναού του Αγίου Νικολάου, στις Αλυκές Σισσών Μυλοποτάμου, του Ναού του Σωτήρος Χριστού στα Ακούμια, του ναού της Παναγίας, στην ενορία Βολεώνων, του Ναού της Αγίας Παρασκευής, στο Μέρωνα Αμαρίου, στο Ναό Αστράτηγο, στην περιοχή Γομαρά Ορνέ και του Ναού της Παναγίας, στον οικισμό Σμιλέ Αμαρίου.
- Αυτοψίες και λήψη σωστικών μέτρων στο Ναό του Αγίου Γεωργίου, στην Παλέ, στη θέση Φρατελιανά και στο Ναό της Παναγίας, στο Μέρωνα Αμαρίου.
- Αυτοψία και εργασίες στο εγχάρακτο κονίαμα της εξωτερικής τοιχοποιίας του Ναού του Αγίου Βασιλείου, στο χωριό Άγιος Βασίλειος, εργασίες στερέωσης τοιχογραφικού διακόσμου του Ναού του Αγίου Γεωργίου, στον Αρτό Αγίου Κωνσταντίνου.
- Δοκιμαστικές τομές για την διευκρίνιση των ορίων του τοιχογραφικού διακόσμου, περιμετρική συγκράτηση στο Ναό του Αγίου Δημητρίου στις Μέλαμπες Αγίου Βασιλείου και καθαίρεση τσιμεντένιων επιχρισμάτων.
- Καθαρισμοί παλαιών κονιαμάτων, οριοθέτηση τους και μηχανικοί καθαρισμοί στα λίθινα τμήματα του ναού του Σωτήρα Χριστού, στην Ελεύθερνα.
- Καθαίρεση των λίθινων τμημάτων του κωδωνοστασίου του δίκλιτου ναού του Αγίου Ιωάννη και Ευαγγελισμού, περιγραφή των φθορών και των επεμβάσεων και εξέταση των αντιγράφων.
- Απομάκρυνση ξυλογλύπτου τέμπλου, στερέωση τοιχογραφικού διακόσμου και αντικατάσταση λίθινων τμημάτων στην καμάρα μεταξύ βόρειου και νότιου κλίτους, στο Ναό της Παναγίας στα Ρούστικα.
- Λήψη σωστικών μέτρων και αποτύπωση φθορών στο ψηφιδωτό της Βασιλικής, στην Ονιθέ Γουλεδιανών, στην τοποθεσία Κερά.

Επιπλέον, στα εργαστήρια της Εφορείας συντηρήθηκαν οι παρακάτω φορητές εικόνες, ξυλόγλυπτα, μέταλλινα και κεραμικά αντικείμενα:

- 2 εικόνες του ναού της Κοίμηση της Παναγίας της Ενορίας Ρούστικων.
- 10 εικόνες της ενορίας Βισταγής Αμαρίου.
- Τμήματα δυο τέμπλων και 4 εικόνες της Ενορίας Αγίου Γεώργιου στο Φουρφουρά Αμαρίου.
- Τμήματα τέμπλου της Ενορίας Μυριοκεφάλων.
- Οι εικόνες και το ξυλόγλυπτο τέμπλο του Ναού του Σωτήρα Χριστού της Αρχαίας Ελεύθερνα.

Αντιστοίχως, στους ναούς που ανήκουν στη χωρική αρμοδιότητα της ΕΦΑ Χανίων πραγματοποιήθηκαν οι εξής εργασίες αναστήλωσης και συντήρησης:

Έργα Αναστήλωσης

- «Συντήρηση και Αποκατάσταση Αγίου Δημητρίου και Αγίου Νέστορα στο ΔΔ Κεραμείων, Ν. Χανίων».
- Στερέωση όψεων και λήψη άμεσων σωστικών μέτρων στον μεσοβυζαντινό ναό της Αγίας Βαρβάρας Λατζιανών.
- Στερεωτικές εργασίες και εργασίες ανάδειξης ανασκαφής στην παλαιοχριστιανική/μεσοβυζαντινή βασιλική της Αγιάς.
- Στερεωτικές και αναστηλωτικές εργασίες στον υστεροβυζαντινό ναό του Αγίου Γεωργίου και Αγίου Νικολάου στα Περιβόλια Χανίων.
- Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου στον ναό της Επισκοπής Κισσάμου.
- Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου στον ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα στα Μεσκλά.
- Στερεωτικές εργασίες στο παλαιό καθολικό της Μονής Γωνιάς Κολυμπαρίου.
- Αναστήλωση και συντήρηση Ι. Ν. Αγίων Αποστόλων Χώρας Σφακίων.
- Αποκατάσταση θύρας και εργασίες στερέωσης, μόνωσης στο μεσοβυζαντινό ναό της Μοναστήρας στο Στύλο Αποκορώνου.
- Στερέωση των παλαιοχριστιανικών βασιλικών και των μεταγενέστερων εκκλησιών στην Λισό.

Έργα Συντήρησης

- Συντήρηση Τοιχογραφιών του ναού του Αγίου Βασιλείου στις Βούβες.
- Μερική αποκατάσταση, αποκάλυψη ζωγραφικών επιφανειών, στον ναό Αγίου Ιωάννη θεολόγου, Στύλου Αποκορώνου.
- Συντήρηση-αποκατάσταση, τοιχογραφιών, τέμπλου και φορητών εικόνων στον ναό Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο Κακοδίκι Σελίνου.
- Συντήρηση-αποκατάσταση, ζωγραφικών επιφανειών, στον ναό Αγίου Γεωργίου, Άστρικα - Κισσάμου, Χανίων.
- Συντήρηση τοιχογραφιών, στον ναό Αγίου Αντωνίου, Κάινας Αποκορώνου.
- Συντήρηση τοιχογραφιών στον ναό Αγίου Παντελεήμονα στα Περιβόλια Χανίων (αποκαλύπτοντας μοναδικές αναγεννησιακές τοιχογραφίες).

- Συντήρηση τοιχογραφιών, στον ναό Αγίου Γεωργίου στα Περιβόλια Χανίων.
- Συντήρηση-αποκατάσταση, τοιχογραφιών στον ναό Αγίου Γεωργίου στα Χάμπαθα, Αποκορώνου Χανίων.
- Συντήρηση-αποκατάσταση, τοιχογραφιών, στο Παλαιό Καθολικό της Μονής Γωνιάς Κισσάμου, Χανίων.
- Συντήρηση τοιχογραφιών Αγίου Αντωνίου Χαρέυ Σούγιας Σελίνου.
- Συντήρηση τοιχογραφιών Ι.Ν. μεταμόρφωσης του Σωτήρος Αργυρούπολη Ρεθύμνου (Τομέας νομού Χανίων).
- Προστασία συντήρηση ψηφιδωτού Ι. Ν. Αγίου Κυρίκου Σούγια Σελίνου.
- Συντήρηση ψηφιδωτών παλαιοχριστιανικής Μεσκλά Κυδωνίας.
- Συντήρηση ψηφιδωτών Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονα Σούγιας Χανίων.

Είναι φανερό ότι, στο βαθμό που η δημοσιονομική κατάσταση το επιτρέπει, οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού μεριμνούν για την προστασία και συντήρηση των εκκλησιών.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΒΜΑ
2. ΔΑΒΜΜ
3. Δ/ση Συντήρησης
4. ΕΦΑ Ηρακλείου
5. ΕΦΑ Ρεθύμνου
6. ΕΦΑ Λασιθίου
7. ΕΦΑ Χανίων
8. ΕΔΕΠΟΛ

Ακριβές Αντίγραφο

Αυτοτελές Τμήμα Νομοθετικού Έργου και Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΗΤΗΡ-ΕΛΕΝΗ